

Posudek vedoucího bakalářské práce Marie Holubové

ZVÍŘE JAKO SYMBOL: PARADOX HADA

Bakalářská práce Marie Holubové vznikala od prvotního nápadu, přes zadání a postupné rozpracovávání v důsledku autorčiných nesnadných životních okolností poměrně dlouho a na základě spíše nepravidelných, i když o to intenzivnějších konzultací. To vše ale mělo v důsledku kladný efekt. Vznikla tak práce, podle mého názoru, nijak uspěchaná, ale velmi poctivě až tvrdě odpracovaná a vyzrálá. Už jen množství prostudované a zapracované literatury svědčí o dlouhodobém studiu, ale také o zjevném zaujetí tématem. Autorka shrnula značné (i když jistě ne definitivní) množství symbolických variant, které se k významu hada v různých dobách či kulturách objevily, a to se zřetelem a důrazem na jeho silnou významovou ambivalenci. Právě ambivalentní symboly bývají nejbohatší a nejvrstevnatější, protože jejich paradoxní podstata svádí k dalšímu rozpracování a novým (re)interpretacím. Proto je třeba ocenit už jen samotný nápad zaměřit bakalářskou práci na zdánlivě úzké, ale přitom tak bohaté a svým způsobem nevyčerpatelné téma. Práce má jasnou a logickou strukturu, takže nejde o volný kaleidoskop či povrchní snůšku symbolických asociací, ale o postupně se prohlubující výklad. Zvláště je třeba vyzdvihnout i zapracování velmi bohaté obrazové přílohy.

Práci by se jistě dalo vytknout mnohé, tyto možné výhrady by však už směřovaly spíše k potenciální práci diplomové. Například autorka ve výkladu posvátných symbolů vychází výhradně z pojetí religionisty Mircei Eliada a antropologa Clifforda Gertze, ve skutečnosti ale už jen pojem „posvátna“ je natolik nejednoznačný a v dějinách religionistiky diskutovaný, že by výklad jistě mohl vycházet z komparace a konfrontace podstatně většího množství autorů. Ještě více to platí o pojmu „symbol“, jehož pojetí se liší nejen u různých autorů a teoretických směrů a škol, ale dost výrazně i u jednotlivých oborů. Také zmínky o různých kulturních a náboženských tradicích, v nichž se vyskytuje symbolika hada, by při důkladnější a podrobnější analýze mohly přinést podstatně hlubší interpretační vhledy. Každý z uváděných příkladů by vydal na samostatnou studii, která by ukázala, že symbolika hada je tu ještě komplexnější než se na první pohled jeví. Za určitý, spíše však osobní neúspěch považuji to, že se mi nepovedlo autorku přimět k pokusu o literární analýzu či alespoň osobnímu zamyšlení nad novelou Mircei Eliada *Had*, v níž autor pozoruhodným způsobem uplatňuje hlubokou znalost mytologické symboliky hada k dosažení literárně silného účinku. K tomuto interpretačnímu exkurzu na pomezí religionistiky a literatury, který se tu přímo nabízel (samotný doslov překladatele tohoto díla se ostatně nese v tomto duchu), se už autorka neodhodlala či spíše už jí nezbývalo sil. Všechny tyto možné výtky je však třeba zvážit i v kontextu rozsahu, který už nyní překračuje požadavky kladené na bakalářskou práci.

V každém případě jsem přesvědčen, že autorka naplnila svůj záměr, velmi zdařile zrealizovala svůj prvotní nápad a potvrdila svoji schopnost teoretického vhledu do bohatství a složitosti kulturní a náboženské symboliky. V neposlední řadě se při zpracovávání materiálu mnoho dozvěděla a naučila. Doporučuji proto její bakalářskou práci k obhájení a navrhuji známku **výborně**.

26. května
v Českých Budějovicích

PhDr. Vít Erban, Ph.D.
Katedra filosofie a religionistiky
Teologická fakulta JU